

MOLNÁR JÓZSEF (1821-1899)

Forrás | *Fountain, 1876*

Olaj, vászon | Oil on canvas, 146,5 x 117,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Molnár J. 1876

Kezdő ár | Starting price: 5 000 000 Ft / 12 500 EUR
Becsérték: 7 000 000 – 10 000 000 Ft
Estimate: 17 500 – 25 000 EUR

ÉLETMŰJEGYZÉK-SZÁM | OEUVRE CATALOGUE NR.: 182.

In: Turcsányi Erzsébet: Molnár József.
A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem
Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézete, 1938, 141.

AUKCIONÁLVA ÉS REPRODUKÁLVA | AUCTIONED AND REPRODUCED:

A Magyar Királyi Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának aukciói, LXXXIII. Budapest, 1937. október,
kat.: 388., reprodukálva: címlapon

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

egykor Teichmann Wladimir tulajdonában

1. Molnár József: *Forrás, 1853*
magántulajdon

2. Lotz Károly: *Fekvő akt*
Kovács Gábor Gyűjtemény, Budapest

3. Molnár József: *Füldő nők, 1880*
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Molnár József a 19. századi magyar festészet egyik legsokoldalúbb művésze volt. Szinte minden műfajban jelentőset alkotott a történeti festésztől, a tájképeken át a biedermeier életképekig. Gyorsan és biztos kézzel dolgozott. Ligeti visszaemlékezése szerint egy év leforgása alatt 120 portrét festett Stuttgartban, míg mások 300 arcképről tudósítanak.¹ Sokan nem tudják, hogy a frissen feltalált fotózással is kacérkodott, egy rövid időre Győrben nyitotta meg fényképezési műtermét 1862-ben. Molnár életművében egyes témák, motívumok folyton visszatérnek. A látszólagos sablonok számára a lehetőséget nyújtják a sokrétű, finom változatok megalkotásához: „egy-egy figurális képe számára száz alakban keresi a természetben az ágak hajlásának, a levelek elrendezésének szépségét. Főleg a részletfinomságokban mutatja

ki tudását, a szerkezeti vázat ritkán változtatja”. Az aktnak fontos szerepe van Molnár oeuvrejében, de szinte kizárólag a fürdő nők motívumára szorítkozott ebben a témában. A beállítások is hasonlóak: a fürdő nő egy kövön ül kissé megdőlve, egyik lábát a vízbe lógatva vetkőzik, vagy épp törülközik. Korai, biedermeieres ízű fürdő nők-kompozícióinak staffázsszerű alakjait eleinte a kép középterébe helyezte, így a táj egyenlő szerephez jutott. Ez az a képtípus, amely kialakításában, majd meghonosításában Molnár Józsefnek jelentékeny szerep jutott: ebből a képi gondolkodásból fejlődött ki utóbb a naturalizmus; másfelől, ettől fogva vált le az aktábrázolás a pusztán mitológiai témáktól. Molnár azonban megmaradt a test szemérmes, konzervatívabb ábrázolásánál szemben azzal, amit Lotznál látunk. Meztelen alakjait kivétel

nélkül valamilyen lepel takarja, épp ott, ahol kell. A biedermeier polgári puritánsága nem engedte meg a pucér test látványát, legfeljebb az idealizált változatát méltányolta.

A hetvenes évek közepén változott Molnár stílusa. A *Forrás* című kép felfogásával a felnagyított staffázs csoportjába tartozik. A magas fák sätorszerűen vonják közre a központi alakot. A nő az erdei forrás megszemélyesítője, így a női test az élet forrásaként is értelmezhető. A fiatal lány jobb vállán pihenő lepke ugyanakkor a szépség és az élet rövidségére utal, különösen, ha feltételezzük a sötét égből, hogy vihar közeledik. Molnár a kompozíciót tíz évvel korábban egy tusképen már megörökítette, amely a Múcsarnok 1937-1938. évi nagy biedermeier kiállításáról került múzeumi tulajdonba.

FÖLDES LÉNA

¹ Turcsányi Erzsébet: Molnár József. A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézete, 1938, 23.